

עם "הפדנוג":

באוסטריה-אונגריה:

לשנה: 15.50 קראנען, לחצי שנה: 7.75 קראנען, לרבע שנה: 3.90 קראנען.

ברוסיה:

לשנה: 6 רויב, לחצי שנה: 3 רויב, לרבע שנה: 1.50.

בשאר ארצות:

באשכנז לשנה: 13 מארק, באנגליה לשנה: 12 שילינג, בשאר ארצות לשנה: 17 פֿרנק, בארץ ישראל לשנה: 16 פֿרנק, בעד חלוף האדריסה 20 קאפ, מהיר מודעות: בעד כל שורה קטנה פטיט 38 ה/ 15 ק'.

תנאי החתימה.

באוסטריה-אונגריה: לשנה: 10.50 קראנען, לחצי שנה: 5.25 קראנען, לרבע שנה: 2.70 קראנען.

ברוסיה: לשנה: 4 רויב, לחצי שנה: 2 רויב, לרבע שנה: 1 רויב, בשאר ארצות: באשכנז לשנה: 9 מארק, באנגליה לשנה: 8 שילינג, בשאר ארצות לשנה: 11 פֿרנק, בארץ ישראל לשנה: 10 פֿרנק.

החותמים לשנה שלמה יקבלו בסוף השנה תשורה יפה חנם. דמי החתימה יוכלו לשלם גם לשעורין: 2 רובל בעת החתימה, ושני הרובל הנותרים כראשית הרבע השני (ובשאר ארצות כספק המדינה לפי הקורס).

מחיר כל נומר 10 קאפ, 25 העללער.

Krakau, 27 Mai (14 Mai) 1903.

גליון לב-לג.

קרבקוי יום ד', ר"ח סיון תרס"ג.

התקן: ילד חולה (שיר), שמואל בן ציון. — הג הבכורים בארץ ישראל (ספור), יגאל הכרמלי. — זמן הבוקר (שיר), א. י. שטנברג. — נעמי וכלותיה (ציור), ג. דורה. — ירק לשבועות (תמונה), שלום אש. — טעמד הר סיני (ציור). — תורה מורשה (אנדה), יהודה שטנברג. — ליל שבועות (זכרונות), משה טייך. — מאגדות זקנות, ליפטן לויך. — ארחת הבוקר של גמר בן-תרבות (ציור), — דקטור שלמה רובין (עם תמונה). — חדשות: הפרעות בקיישונב, שמות ההרוגים הקדושים. — עזרה (שיר), פסח קפלן. — רשימות הנדבות לטובת יתומי קושי נוב-חידות, משה דוד דראבקיך. — הלופות מכתבים בן קוראי העולם קטן. — מודעות.

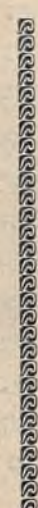

ילד חולה.

על מה אפוא תתעצב פה?
 ומחר קג —
 הג בכורים; הפל עלה
 שור שם וראה —
 הוי קום ושמח גם אתה, בני
 קום נא וצא...
 — אל נא אבא; הניחה לך
 לא אלך שם; —
 לא אור, לא הג אראה סביב,
 כי — דם ודם...

נְעֵרָ אֶתֶּהּ בֶּן יַקִּיר לִי
 נְעֵרָ וְסָר, —
 גַּם אֹר הַיּוֹם, גַּם דְּרוֹר הַיּוֹם
 לְךָ אֶבֶל, צֵר...
 שְׁמִים, שׁוֹר, מֵה וְכֹה בְּנִי
 שְׁמִי נַעֲסֶדְקָה,
 וּבְנֵי-יָוָיִם צַחִים הוֹגִים
 אֶתְּבָה עַל גָּג,
 חֲפָשִׁי אֶתָּה כְּרוֹחַ קָל,
 כְּבָמִים דָּג, —

הגנו זה וזרי עלים
ופרחי הוד".

— "אל נא אבא הניחה לי,
לא אלך שם;
לא פרחי הוד יציצו לי,
כי נשפי דם..."

לא זרי הוד לא הג לי פה
כי כאב ובכי —
בכי ילך רך גוע הוא
הבוקה ביי..."

שמואל בן-ציון.

לא אור, לא דרור, כי חשף, צר
לי פה ובכי.
בכי ילך רך גוע הוא
הבוקה ביי..."

— "לך היערה בני דקמ,
מהר וקמך
שם מן הנרק ההשן
עלים לרב.

ושלל פרחים יציצו לך,
וקלע לכבוד

חג חבבורים בארץ ישראל.

והשמש עולה מעל הרי הבשן ומשקיפה בעיני-אור
על הארץ המנמנמת. כנייה טובלים במימי הירדן ועולים
על גדותיו להעיר ולעורר בנשיקה חמה את שושנות
העמקים. והנה הן מתעוררות משנתן הנעימה, רוחצות את
פניהן בטל הבקר ומבימות בעיניהן הרמבות אל השמש
הטובה.

וערפלי ההרים עולים ונמוגים באור חזק. ובכפרים
הרבים אשר על צלעי הרי ישראל נעזרו החיים השאננים
בכל צהלתם: הנה הרועים יורדים מן ההרים עם עדריהם
הרבים למקומות המרעה בין עינות המים בעמק, וצילולי
החלילים ושיריקות העדרים מרעישים את האויר מסביב;
הכורמים יוצאים אל פרמי החמד המשתרעים על צלעי
ההרים לבצר בכורי פרי אדמתם הטובה, והאפרים יוצאים
מן הכפרים, חרמשיהם על שכמם מבריקים לנגה השמש,
ובקול שירה עלייה יורדים הם אל העמקים לקצר את
קצירם, כי עת הקציר היא להם.

והאד נעלה מעל העמקים, ולעיני הרואה ים גדול
של שבילים מוקבות המתנועעות בגלים עליונים; רוח הבקר
הוא המשתובב ומתנגלגל עליהן, והשבילים משמיעות קול
המזון עלו ומשתקשקות בשערותיהן הארפות זו בזו.

והקוצרים באים עד העמק. הנה הם צוללים וטובעים
ביום השבילים הגדול, טובעים ואומרים שירה; והחרמשים
מבריקים מעל לראשיהם, וההנגלגלים משתקשקים וצוחלים
זה לזה מבין שבלי הקמה. והשמש שופך אורו ממעל
והשמים מביטים וצוחלים.

השחר עלה.

השמים גבוהים-גבוהים ותבלתם עמקה וצלולה.
מהורה ונעימה כנעם פני אלהים.

והרי ישראל עמופים בערפלי מהר, מנמנמים
ומזהירים לקני השמש הראשונים בענני אור החונים מעל
מקדש אלהי ישראל, אשר בירושלים.

והעמקים ישנים עוד, הם ושושניהם הנעימות, הם
ושבליהם המלאות, תחת שכבת הטל; ישנים וחולמים קני
שמש כהורה, שריקת חנגל עליו, צפצוף צפור-רנגים
וקול חליל הנער הרועה.

אף הירדן לא ינום ולא יישן, שמיכת אד תכסהו.
אף מתחת לשמיכה ערים נליו מהירים, והם מתהפכים
ומתנגלגלים בשוכבות נעימה (כפל אשר תעשו אתם,
הילדים, בשכבכם במשתכם ואינכם רוצים לישן);
מתנגלגלים ומספרים זה לזה את כל הנפלאות אשר שמעו
בתחתית הרי הלכנון, אשר יצאו ממנו, ובתחומות מי
מרום, אשר עברו בהם; מתנגלגלים ומשוחחים זה עם זה
בדגת הנחב הנפה והעליזה אשר בים כנרת, ובשמועות
המעציבות, אשר הגיעו אליהם מפי הדגים, על דבר ים
המלח שהם רצים אליו, כי מנוחה נוראה ושקט עצבת
שוררים בו תמיד: אין דגה קלה צוללת, ואין גל קל
מקפץ ורודף אתריה—הכל מתהלך שם בריצנות ומתנהל
לאטו. יש שקוראים לים הזה "נקנה" ויש שקוראים לו
"מות".

והנגלים נאנחים רנע, ומוסיפים להתנגלגל ולהשתובב.

ועבדים, עבדים הם הרועים והכורמים והקוצרים
האלה!

* *

וקול קורא ישמע בכל ערי ישראל ובפריו למדן
ועד באר שבע:

קומו ונעלה ציון,
אל יי אלהינו!

ועמק ורשאל מלא המונים המונים העולים להראות
את פני אלהי ישראל בהיכל קדשו בירושלים. בהם
אפרים היושבים על אדמתם הפוריה לרגל הר חרמון;
אפרים מירפתי הרי ובלון והרי נפתלי אשר בארץ הגליל
הברוכה; אפרים מארץ הגלעד והבשן אשר בעבר הירדן
מזרחה; מיושבי הנפתלים אשר על צלעי הרי הפרמל,
משדי התרומות, אשר על הר הנבלע ומבני הר תבור
הנפה הנקדר בזרונות הנבורה והעו של עם ישראל.
הולכים הם דרומה חבורות חבורות ופיהם מלא שיר
ורננה אלה שרים:

לכו ונעלה אל הר יי
אל בית אלהי יעקב!

ואלה עונים לעמתם:

נכספה וגם פלחה נפשי
לחצרות יי!
לבי ובשרי
ירננו אל אל חי!

והמונים חדשים נוספים על עולי הרגל מגדות נחל
קישון ומגבעת המורה ושירים חדשים נשמעים מסביב
לכבוד עיר האלהים:

אהב יי שערי ציון
מפל משפנות יעקב!

ותרועות ה' יודדו! ישמע מכל עברים.
ושם ירושלים נשא על כל לשון, וכל פנים מפיקים
אמץ ובטחה וכל עין מלאה עו ונאון, נאון ישראל השוכן
בארצו הנכה חלב ודבש.

עולים הם ירושלימה ונושאים את בכורי פרי
אדמתם, מנחה חדשה למזבח אלהי ישראל.
ועולי הרגל הולכים וקורבים אל עיר משושם ונפשם
מלאה שמחה וניל:

שמחתי באמרים לי:
בית יי נגד!

שם יחנו את חנם הגדול חג העם והארץ, שם יראו
את מלכם הנבחר יושב לכסא דוד, שם יראו את כל גדלם
ותפארתם, שם יראו את כל עום וכבודם.
ככה הם הולכים, מתיל אל תיל להראות אל
אלהים בציון, עוברים הם על פני הרי אפרים הלאה
הלאה —

והנה הרי יהודה נראים לעיניהם מרחוק — ותרועות
וקריאות ניל ירעישו את האדמה, והד הקרים עונה להם
בהוד קולו.

אך הנה גם הרי ירושלים נשקפים להם מרחוק.
ושירה ארירה פורצת מלב המוני העולים לרגל
לכבוד עיר האלהים.

שאלו שלום ירושלים,
ישליו אהבך! —

ירושלם הרים סביב לה,
ניי סביב לעמו
מעמה ועד עולם!

יום הבכורים.

יראשי המגדלים והארמנות מזוהרים מרחוק בכל
הדרם לפלגי אור השמש השפוכים עליהם מפרום,
והאפרים מביטים עליהם, מתפללים ומתנאים.

והאפרים מכינים את בכוריהם ומפארים ומעטרים
אותם בגורי פרחי השרון, והשורר! הולך לפניהם וקרניו
מצפות וזה ועמרה של ענפי ית בראשו, ובשירים עלוים
ובקמירות נעימות הבלולים בקול רבבות תלילים הם באים
בשערי עיר הקדש.

עמדות היו רגלינו
בשעריך ירושלים!

וכל עין מבריקה ניל, וכל לב ימלא רגש קדש, וכל
נפש — שירה נבלאה.

והתהלכה הנחירה עוברת בתרועה ובשירים
ברחובות ירושלים לבא אל תצר בית האלהים.

ובני עיר הבירה מקדמים את פני העולים לרגל
בשמחה ובקבוצה, עומדים מפניהם ושואלים לשלומם:
אחינו, באכם לשלום!

והם הולכים ומשוררים שירי קדש ומחללים
בחלילים, עד בואם לפני הר המורה, הוא הר הבית.
נבואה למשפנותיו

נשתחה לתדם רגלי!

או תראינה עיניהם את מקדש אלהי ישראל בתבר
תפארתו, הכתנים לבושים בגדי בר קדש עומדים על
משפחות ומגישים את המנחה החדשה, מנחת הבכורים
אשר הביאו, אל מזבח האלהים, והלויים עומדים על דוכנם
ומשוררים שירי תהלה ומענגים בכל כלי שיר לשם אלהים
השוכן בציון, והמלך עומד בתבר תפארתו על העמדה,
אשר בתצר המקדש ושופך שיחו לפני אלהיו.

והעם רואה ומאזין ומקשיב — ולבבו ימלא ניל ונפשו
תפלה אחת:

¹ סמל התבואה הכהן, פי רב תבואות בפת שזרי.

ותרועות "הידר!" "יחי המלך!" ישמע מכל עברים.
וקול גבל ומצלמים ישמע מראשי הר הזתים. שם
עומדים מקהלות מנגנים ולהקות משחקים; והעם שומע
ורואה ושומח; וצעירים יוצאים במחולות ושרים בשירים.
ושועי יהודה וישראל עוברים בחוצות ירושלים
במרובותיהם הנהדרות וההמון מקדם את פניהם בתרועת
שמחה. וכל העיר מלאה שמחה נגיל.

בכה יעבר חג הבפורים לבני ישראל בירושלים.
ביום המחרת יאספו עולי הרגל אל חצר המקדש
להשתחוות לאלהי ישראל לפני עזכם את עיר הבירה
לשוב לעריהם ולמושבבתם.

אז יצאו המונים המונים מעיר הקדש ובפיהם שיר
הפרדה לירושלים.

יהי שלום בחילך.
שלחה בארמנותיך!
למען אחי ורעי
אדברה נא שלום בך!
למען בית יי אלהינו
אבקשה טוב לך!

יגאל הכפר מלי.

למען דוד עבדך

אל תשב פני משיחה!

בבלות עבודת האלהים בבית המקדש יפוצו בני
ישראל ברחובות עיר המלוכה לחג ולשמחה בשמחת חנם
הגדול עם מכריהם ומידעיהם. אחר ילכו לראות בתפארת
עיר הבירה בעזרה ועשרה הרב.

וקל הקריה הומה; שאון עליונים מלא את כל
חוצותיה. המונים המונים נוהרים ברחובותיה ושרים
בשירים. אלה שרים שירי נגן והמון עם רב עונה לעמתם
בתרועת הידר! ובחורי ישראל עוברים יחד ושרים שירי
נצחון ועו; הנה אחר שר:

לי גלעד!

לי מנשה!

אפרים מעוז ראשי.

יהודה מחוקקי!

מואב -- סיר רחצי!

על אדום אשליך געלי!

עלי פלשת אתרועע!

והמקהלה עונה לעמתו:

באלהים נעשה חיל

והוא יבום צרינו!

ומן הבקר...

***

ומן הבקר עבים בברים
הליטו שחק בצעיף שחור.
וברק לערב מן העבים
הציצה שמש. הציץ אוד.

ובקר השמש ישקע ימה.
העולם יחשף בקר בלש --
הוי שמש ננה שמש נדיב.
תגני אורך עוד מעט!

א. י. שמינברג.

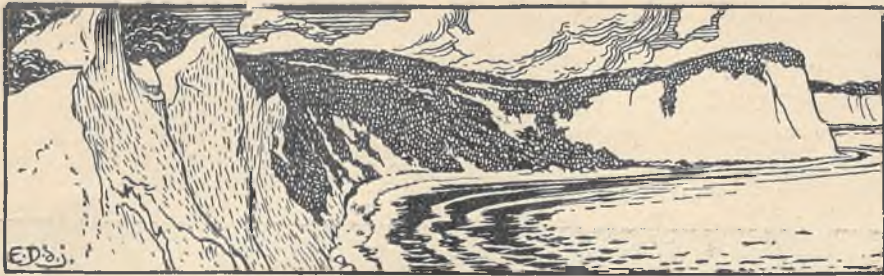

W. D. Jones

P. H. H. H. H. H.

ג. דורה: נעמי וכלותיה.

ומשק ערפה לחמותה ורות דבקה רבת (רות א' י"ד) ע"כ

ש ירה לשבעות.

(ת מ ו ג ה)

— 55 —

לפני הגמרא, הנה חושב תמיד רק על אדות נה, ולא אחת ושתיים הנה הרבי חובלו ומכחו בשביל נה. אולם הוא לא ידע לעולם על מה נה הרבי מכה אותו. הלא יושב הוא במנוחה ואינו עושה כל דבר רע.

ובביתו, כשהיה מזכיר את השם "נער", היתה אמו ממילה עליו אימה:

— השמר לך, יוסי בני! שם בנער יש נולגים — והם יעשו אותך ...

ואז הנה הילד מתחבא מתחת לסנורה של אמו. אך נפשו פלחה גם אז אל הנער.

פעם אחת, ויוסי הילד כבר גדל ויהי לנער, ויגם ממקומו, ויאמר אל לבו: אראה נא את תיער ויעבר עלי מה! וישא רגליו וילך בדרך המזכיר אל הנער. בדרך פנשוהו נערי הכפר, ותלשו את פאותיו; ואך ברב עמל ובסכנת נפשות ממש הצליח להחלץ מידיהם ולהמלט על נפשו.

כשהיה עוד ילד קטן מאד, היתה אמו מצמיח עליו ב"גן" השוכן בנער. פאשר גדל מעט וידע, בי אין ה"גן" נורא כל כך, אימה אמו עליו בנבכים ונולגים — אחרי כן תלשו לו את פאותיו, ובכל זאת לא חדל להתנגע על תיער ונפשו אותה תמיד לדעת מה הוא תיער ואינה סוד צפון בקרבו?

ויש אשר ישוב יוסי מן הדרך אל ביתו לעת ערב, והנה רואה את השמש שוקע בקצה השמים ויורד שמה רחוק, רחוק מאד, אל אחורי תיער, ואז היתה נפשו עורנת ללכת גם הוא בעקבות השמש ולראות את כל הנעשה והנשמע בנער; — אולם פתאם ובר אינה דבר — ונעמד על מקומו מבלי נוע.

אך פעם אחת וכה יוסי להיות בנער ולראותו, ומאז — אל תקנאו בו, ילדים טובים, לא עליכם גורל כנה!

מחוץ לערה¹ עומד הנער.

ונערי העיר ידעו, כי מחוץ לעיר יש נער גדול מאד, נער בלי ראשית וכלי סוף; ושם בנער נמצאים כל החיות הרעות הנקובים בשמותם בחמשי; ושם בנער יושבים נגבים ונולגים האזרכים לכל עובר, מתנפלים עליו ונולגים את כל אשר לו — את כל זאת הם יודעים ברורה — אך שם בנער לא היו מעולם.

ויצרכים אתם לדעת, ילדי הטובים, כי לא כמוכם הם ילדי העירות הקטנות הלומדים בחדר. אתם הולכים פעם בפעם לטייל בלונת מזרקם מחוץ לעיר, בין שדרות עצים רעננים, ונרא מראה לבם שם את הכל, לא כן אחיכם הלומדים בחדרים, אשר בעירות הקטנות, הם יושבים כל היום בלואים ב"חדר" ועוסקים בתורה, ויש שיושב אחד הנערים ולומד מתוך החמש הפתוח לפניו ולבו הולך אל תיער, ומחו חושב על דבר כל הנעשה שם, בין העצים הרמים, שעליהם מתנועעים ומתלחשים תמיד; — ופתאם ישאלו הרבי: באינה מקום אתה עומד? והנער נבהל מאד ומראה באצבעו הקטנה על מקום אחר — ואז — אל תקנאו בו עזה, ילדי הטובים, לא עליכם פגע כנה... ויוסי, נער קטן ונל בשור, הנה חושב תמיד על דבר תיער, כי מעולם לא ראה עוד את תיער, ונה דרך בני האדם, כי הדבר אשר לא ראו עוד מעולם ורק את שמעו שמעו הם מתארים להם בדמיונם באלפי צבעים יפים.

ויזסי ישוב ישב לו בחדר בין כל יתר הילדים והשוב חשב על דבר תיער, לא אחת שמע מספרים, כי שם בנער עומדים עצים נבחים ועבים בעלי ענפים ארכים ועלים ירוקים, וכי שם, בנער, מתהלך ה"פריץ" המת בעל הכפר ושומר על העצים לכל יבירתם; וכל זה הנה עומד כמו חי לנגד עיניו, וכשהיה יושב בחדר

¹ עיר קטנה.

או היו "שלושת ימי ההנבלה" אלה שלשת הימים, אשר בהם פטורים ילדי ישראל אחרי הצהרונים מן החרה, ואז הלא יודעים אתם, מתר גם לשמח... פעם אחת פאשר שב יוסי בצהרנים מן החרה הביתה מצא את שני אחיו הגדולים אליעזר ויהודה עומדים בחדר ובידיהם חבליים עבים.

— אנה תלכו ?
— תערה, להביא ירק להג השבעות.

יוסי לא אכל ביום ההוא את ארחת הצהרנים, לשוא אימה עליו אמו, כי תשלח לקרא לרבי, כי כל הלילה ילן בחדר, כל דבריה לא הועילו מאומה.

ויוסי שם בכיסו פת לחם, או כמו שאומרים הכין לו "צידה לדרך" והוא עם אחיו שמו פעמיהם אל הדרך המוביל אל העיר. אימת הננפים והנוללים לא נבלה עליו עוד, כי על בן אחיו הגדולים אתו.

ותיער כבר עטוף בלו ירק רענן; שדה ארץ ורחב השתרע לעיניו, ובקצהו עצים רמים מאד עומדים, זה אצל זה ואין יודע איפה מתחיל העיר ואיפה הוא גומר, והעצים הרמים פורשים את ענפיהם מסביב, וענפי העץ האחד אחוזים בענפי העץ השני, אחוזים ומערכים יחד, והעלים הירוקים מנחים איש על אחיו ואיש על רעהו, וכה נמשכים העצים שמה תרחק הרחק עד מאד — עד לב העיר, ותיער הולך ונמשך, הולך ונמשך עד אין קץ.

והצהרנים עומדות על הענפים ומצפצפות, מזמרות ומדודות מענף אל ענף ומכד אל בד — גם קול הקוקיאה נשמע: קו-קו! קו-קו! — ויוסי חושב, כי זה הוא האזת שמתן הצפור אל רעותיה: "צאינה וראינה, הנה שוכבים באים! נסנה המלמנה!" ושם עמק, עמק ביער נשמע קול המלה — מי הוא הקורא שם?... צפרדעים מקרקרות, והעצים עומדים ומקשיבים, והעלים מתנועעים ומתדפקים איש על אחיו ואיש על רעהו.

אחיו הגדולים עומדים וכותרים ענפים רעננים לכבוד החג וקושרים אותם יחד בחבליים, והוא יוסי תקטן, עומד ביער ומביט מסביב.

הנה הר בלב העיר; בין העצים הרמים הוא עומה, ודו בנדי "הר סיני" משה רבנו עמד עליו ופה נראה אליו יי, מתוך הערפל בקולות וברקים, באש ותמרות עשן ניתן על ידו את התורה לבני ישראל, ובתחתית החר מסביב עמדו בני ישראל וישמעו את דברי יי ונענו "נעשה ונשמע!"

ויוסי הולך לו הלאה ביער, העצים עומדים, הענפים רועשים, העלים מתלחשים; כן, אמת הדבר! "שם מאחורי היער יש בנדי מדבריות — אומר העיר אל לבו — שם תעו בני ישראל ארבעים שנה; בני דור המדבר תמו לגוע, והם מושלים שם על ערבות החול עם בצקם ומשארותם, אשר לקחו אתם בצאתם ממצרים, ותיער

מוסרף והולך עמק, עמק ביער — הנה מרחוק נשקף פלג מים, משק הנלים נשמע מבין העצים, ודו בנדי הסמבטיון, הוא ולא אחר, רותח וסוער הוא הסמבטיון וזרק אבנים, ושם מעברו השני יושבים עשרת השבטים — חושב העיר בלבו — ובנורים הם ובעלי-קומה; — והוא מוסרף ללכת בפנים היער, — אינה יום היום? יום החמשי — טוב! הוא נמתין עד מחר, מחר, ביום חששי, אחר הצהרנים, ישתר הסמבטיון — אז יעבר אל העבר השני — אל עשרת השבטים ויספר להם את כל אשר סובלים היהודים פה בגלות, והם יבאו הנה ויעבירו אליהם את כל היהודים, ואז יעלה בלנו על התונגר, אז תהיה "מלחמת גוג ומגוג" ונאנחנו ננצח את כלם במלחמה! — והוא יהיה פקיד הצבא, שר גדוד יהנה, והוא יהנה הפצביא ומפקד את גדודו, הימינו! השמאילו! קדימה! לאחור!

ויוסי עומד על הנקעה ביער, ענף רענן בידו והוא מנופף בו מעלה ומטה: כף! כף! ונדמה לו, כי גדודי בני ישראל עוברים לפניו למחנותם, רוכיהם על שכמם ונתיותותיהם בידיהם, ובנורי ישראל המה — והוא ראש הצבא, הוא המפקד את אנשי המלחמה: כף! כף!...

והענפים רועשים, והעלים דופקים ועונים לעמתו: כף! כף!...

ובנורי ישראל עוברים לפניו והוא המצביא, הולכים הם אל התונגר, "למלחמת גוג ומגוג", את כלם יתרגו ואחרי כן ילכדו את ירושלים — ומשיח יבא —

— יוסי, יוסי איכה? — שומע הוא קול קורא ביער, ויוסי עומד על החר והענף בידו ומפקד את גבנורי ישראל.

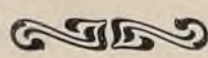
הנה אחיו נראים אליו, נושאים הם על שכמם ענפים ארכים וירוקים ועלים רעננים רבים, רבים עד מאד. — איכה, יוסי, איכה? — קוראים הם ביער.

— הנני הנני! — הוא עונה להם, היום רח, השמש שקעה הרחק הרחק מאחרי היער, (על זאת התפלא יוסי מאד: מדוע לא עמד השמש ביער כמו שחשב תמיד?) רוח קלה נושבת והאחים הולכים לשוב יחד עם יוסי אל ביתם.

ומאז רואה העיר תמיד את תיער ואת החר עומדים לנגד עיניו, בחדר הוא יושב לפני הנמרא הפתוחה, והרבי הקמוש ברצועה בראש השלחן, העיר לומד ומוציא דברים מפיו, אך לבו הולך אל היער, עיניו רואות את החר אשר בין העצים, אוניו שומעות את שאון הענפים, והרבי שואל: "איפה אתה עומד?"

אל תקנאו בו, ילדים טובים, לא עליכם נודלו המר של יוסי הקטן.

שלום אש

מַעַמַד הַר סִינַי.

תורת תורה מורשה. תורת

(אגדה)

ובטרם פתח אלהים את שמי הודיע למלאכים, שהוא חפץ לרדת בכבודו ובעצמו על הר סיני לתת לבני ישראל את תורתו.

והיו שם מלאכים אשר הרהרו אחרי מדותיו של הקדוש-ברוך-הוא ואמרו: "רבון העולמים! כל מה שאתה עושה, אתה עושה רק בשביל ישראל: קרעת בשבילם את הים, עשית שפטים באילי הארץ, נלחמת בשבילם בעמלק גם את התורה הקדושה אתה נותן להם?! הלא קנאה אתה מטיל בין בריותיה. ויענם אלהים: "כל מה שאני נותן לבני ישראל משלהם אני נותן להם; ואתם שמעו ותקחו בי בן הוא:

ויברק הברק וירעם הרעם, ויטהרו את העולם מקל דפי וסלאה; אז נתפקחו כל העורים וכל הסרשים שבעולם.

והצפרים הצנועות, שעמדו מאחורי ילדי ישראל, סגרו את עיניהן ותיראנה מהביט השמימה; דינה שנסמע קול אלהים—אמרו אל לבן.

אז נגלה הקדוש-ברוך-הוא בכבודו ובעצמו על הר סיני. באותה שעה הרבינו הרי אררט הנבזים והאזפים הענקים וכל ההרים הרמים—את ראשיהם לפני החר הקשן הנה ועד היום אינם יכולים לישר קומתם לפניו. והלא לפיכך אתם רואים אותם גם היום כפופים בעקבים לבני אדם ולעולם כף געמרו—

וידבר אלהים עשרת דברותיו: אנכי יי אלהיה... לא יהנה לך אלהים אחרים... וכוזר את יום השבת... לא תרצח—ובן הלאה.

צפרים יפות צפות בים האויר, נעות ונדות ממקום למקום ומארץ אל ארץ, שרות ומצפצפות חירות ורוים. הידעתם בנים, את הצפרים הללו, את נדיהיהן ואת צפצופיהן?

הידעתם על מה הן מפשילות את צנאריהן ומצפצפות לחשים אל השמים?

באו ואספר לכם:

כשיצאו בני ישראל ממצרים, עופפו אחריהם כל הצפרים, אשר היו בארץ. בין הצפרים היו רבות אשר שמעו, כי עתיד בן-עמרם לתת לבני ישראל מן, והתאוו למעם ממנו. אף הלקקניות האלה אכלו מן המן אשר השאירו דתן ואבירם ליום המחרת—ותמותנה.

אבל היו צפרים, אשר שמעו, כי הולכים בני ישראל אל הר סיני, ושם יפתח להם אלהים את השמים; והנה זה כבר השתוקקו להביט אל תוך השמים ולראות את האלהים.

ורבות מן הצפרים האלה שמעו, כי בן-עמרם מגביל את החר, לבל יחרסו בני ישראל לגשת אליו. והצפרים הלא ידעתם, אינן אוהבות "הגבלות"; על בן שבו אל פי החירות ועמדו שם על בעל צפון, וקוו להביט משם אל תוך השמים ולראות את האלהים.

ומן אלה הנשארות היו רבות, אשר נועזו להקדים את ישראל, ועמדו על החר מעבר לגבול; הנה נשרפו בברק הראשון, שהבריק על הר סיני, ולא נכו לשמע אף אחד מן עשרת הדברות.

אבל הצפרים הצנועות המבירות את מקומן, עמדו מאחורי ילדי ישראל, ונחו לרנע פתיחת השמים.

(¹) השפילו, כפפיו.

— אָבי הָיָה רוֹצֵחַ אָבִי אָפֵא — נָנֵב. כִּבֵּד אֶכְבֵּד אֶת
 אֲבוֹתַי. וְהֵייתִי רוֹצֵחַ בְּיוֹם וְנָנֵב בְּלֵילָה !
 אָבֵל בְּאִשֶׁר אֶפְצְפוּ הַצִּפְרִים : "לֹא תִגְנֹב ! לֹא
 תִרְצָח !" עֲמַדוּ עֲלֵיהֶן הָאֲדוּמִים וְקִרְאוּ :
 — אִם לֹא נִגְנַב וְלֹא נִרְצַח, הֲרִי לֹא נִהְיֶה אֲדוּמִים !
 בְּרַחֲנָה מְנַחֵם פִּמְטָמְנִיזוֹת !

וַיִּגְרְשׁוּ אֶת הַצִּפְרִים מֵעַל גְּבוּלָם.
 וַתִּבְאֵנָה הַצִּפְרִים לָאָרֶץ יוֹן. וַתַּעֲמֻדְנָה עַל הַגְּנוֹת
 וַתִּכְרַזְנָה : "בֹּאֵי יוֹנִים לְשִׁמְעַע דְּבָרֵי אֱלֹהִים חַיִּים מִן הַשָּׁמַיִם !" וַיִּתְאַסְפוּ הַיוֹנִים סְבִיבוֹת הַצִּפְרִים, וְהַצִּפְרִים הִתְחִילוּ
 קוֹרְאוֹת : כִּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ !

— אָבִי הָיָה סִמְסָן וְחִנָּפֵן — אָמַר יוֹנִי אֶחָד לְרֵשָׁה
 וְאִמִּי — כְּמוֹהוּ ; שְׁנֵיהֶם גְּנָבוּ וְגוּלוּ, רָמוּ וּשְׁקָרוּ וְנִשְׁבְּעוּ
 לְשׂוּא, וְאִנִּי כִּבֵּד אֶכְבֵּד אֶת שְׁנֵיהֶם וְאֶלֶף בְּדַרְכֵיהֶם.

אָבֵל בְּאִשֶׁר הִתְחִילוּ הַצִּפְרִים לְצַפְצֹף : לֹא תִגְנֹב !
 לֹא תִרְצָח ! לֹא תִשָּׂא ! — עֲמַדוּ עֲלֵיהֶם הַיוֹנִים בְּמִקְלוֹת
 וּבְכַבָּנִים :

— שׁוֹנְאִים ! אוֹיְבֵי אָרֶץ יוֹן הֵם אֵלֶּי ! הֲלֹא הֲלֹא
 מִגְּבוּלָנוּ !

כֹּה נָעוּ וְנָדוּ הַצִּפְרִים הַטּוֹבוֹת מִמְּקוֹם לְמִקְוֶה, בְּקִיץ
 וּבְחֹרֶף, בְּיוֹם וּבְלַיְלָה, וּבְכָל מְקוֹם שֶׁבָּאוּ עָשׂוּ לָהֶם חֲגִ;
 אֵף בְּאִשֶׁר הִגִּיעוּ לְ"לֹאוֹן" שֶׁבַעֲשָׂרֵת הַדְּבָרוֹת, קָמוּ
 עֲלֵיהֶן וְנִגְרְשׁוּ אוֹתָן מִתּוֹךְ הַיִּשׁוּב.

וְהַמְּלָאכִים, אֲשֶׁר לְמַדּוּ חוֹבָה עַל יִשְׂרָאֵל, נִכְלְמוּ
 מְאֹד, וּמְרַב בּוֹשָׁה לֹא שָׁבוּ אֶל הַשָּׁמַיִם, כִּי אִם נִשְׁאָרוּ
 מִתַּחַת לְרִקְנֵי, וְהֵם הִמָּה שְׂרֵי הָאָמוֹת — שִׁבְעִים בְּמִסְפָּר,
 וּבְכָל לַיִל שֶׁבַעֲשָׂרֵת נִקְרְאוּ הֵם לְפָנֵי הַפְּמִלִּיא (1)
 שֶׁל מַעֲלָה, וְהֵם מִסְתִּירִים אֶת פְּנֵיהֶם תַּחַת כַּנְּפֵיהֶם
 מִבוֹשָׁה וּקוֹרְאִים בְּעַל כָּרְחֵם וְאוֹמְרִים :

"תּוֹרַה צְנָה מִשָּׁה מוֹרְשָׁה קֹהֶלֶת יַעֲקֹב !"

יְהוּדָה שְׁטֵינְבֵרְג.

(1) בֵּית־דִּין.

וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִבִּיטוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ שְׂמֵחִים
 וּמְשִׁתוֹמְמִים : "הֲלֹא דְבָרוֹת כְּאֵלֶּה שִׁמְעָנוּ כִּבֵּר מֵאֲבוֹתֵינוּ
 וְאֲבוֹתֵינוּ שִׁמְעוּ מֵאֲבוֹתֵיהֶם!" פִּתְחוּ וְאָמְרוּ : "תּוֹרַה שְׁצִנָּה
 לָנוּ מִשָּׁה מוֹרְשָׁה הִיא לְקֹהֶלֶת יַעֲקֹב מִיְמֵי אֲבֹרְתָם אָבִינוּ !" וְהַמְּלָאכִים,
 שֶׁלְמַדּוּ חוֹבָה עַל יִשְׂרָאֵל, שִׁמְעוּ וְנִכְלְמוּ.
 רַק עַל דְּבוּר אֶחָד הִתְקַשְׁוּ (1) יְלָדֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל : עַל
 דְּבוּר "כִּבֵּד אֶת אָבִיךָ".

— וּמָה אִם אָפֵא אוֹמֵר ; צֵא וְהֲרַג נַפְשׁוֹת ! וְאִמָּא
 אוֹמְרַת : "עֲבֵד לְצֹלָם !" מָה נַעֲשֶׂה ?

יְלָדֵי יִשְׂרָאֵל חֲשָׁבוּ מַעֲט בְּדַבֵּר זֶה, וְאֶחָד בֶּן אָמְרוּ :
 "כָּל אֲשֶׁר דָּבַר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה, וְאִזּוֹ נִשְׁמַע וְנִבִּין אֶת דְּבָרָיו,
 וְנִדַּע מָה לַעֲשׂוֹת בְּמִקְרָים כְּאֵלֶּה !"

— וַיִּצְבִּי-וַיִּצְיֵב ! (2) — אֶפְצְפוּ הַצִּפְרִים בְּאוֹנֵיהֶם — נַעֲשֶׂה
 וְנִשְׁמַע !

אָז יָרְדוּ הַמְּלָאכִים וְקִשְׁרוּ לְאִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 שְׁנֵי כְתָרִים — כְּתָר בְּשִׁבִיל נַעֲשֶׂה וְכְתָר — בְּשִׁבִיל נִשְׁמַע.
 וְהִתְפַּלְאוּ הַמְּלָאכִים עַל יְלָדֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל חֲכָמָתָם
 הַרְבֵּה, וְקִרְאוּ זֶה אֵל זֶה וְאָמְרוּ : "מִי גִלַּח רֹו זֶה לְבִנֵי אֲבֹרְתָם
 יִצְחָק וְיַעֲקֹב ?" כִּי דָבַר זֶה הָיָה שְׁמוֹר אֲצֵל הַמְּלָאכִים
 כְּסוּדָה, כִּי הִשְׁמִיעָה וְהִתְקַנְּה אֵינָה בָּאָה אֶלֶּא מִתּוֹךְ הַנַּעֲשֶׂה !
 וְכֵן כְּתוּב עַל הַמְּלָאכִים : "עֲשִׂי דְבָרוֹ לְשִׁמְעַע בְּקוֹל דְּבָרוֹ !" וְהַצִּפְרִים,
 אֲשֶׁר הָיוּ בְּמַעֲמַד הַר סִינַי, שִׁכְחוּ אֶת כָּל
 אֶפְצוּפֵיהֶם וּמְרוֹתֵיהֶם, וְרַק אֶת עֲשָׂרֵת הַדְּבָרוֹת וְכָרוּ,
 וַתַּעֲוִפֵינָה אֵל אֲרָצוֹת הַיִּשׁוּב לְלַמַּד אֶת בְּנֵי הָאָדָם עֲשָׂרֵת
 הַדְּבָרוֹת.

וַתִּבְאֵנָה לָאָרֶץ אֲדוּם, וַתִּתְנַצְּבְנָה עַל הַגְּנוֹת וְעַל
 הַעֲצִים הַנְּבֹחִים, וַתִּתְחַלְּנָה לְצַפְצֹף.

וְלֹא נִכְרוּ הַצִּפְרִים אֶת הַדְּבָרוֹת כְּסִדְרָם, וְהִתְחִילוּ מִן :
 "כִּבֵּד אֶת אָבִיךָ !"

שִׁמְעוּ הָאֲדוּמִים נִשְׁמָחוּ וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ :

(1) קִשָּׂה הָיָה לָהֶם לְהִבִּיטוּ.

(2) אָמַת, אָמַת.

== ליל שבועות. ==

(זכרונות).

הלכנו צעדים אחרים וקורות ביתנו נראו לי מבחון קטנים-קטנים מאד לעמת כל הנראה לי מסביב ומסביב נראה מרחק גדול מכל העברים, ורק ביתנו הקטן עומד בבתם שחזר בתנף, והשדות משתרעים מסביב פה על הארץ, והשמים משתרעים מסביב שם במרום. הווי העולם כה גדול, כה גדול... ואני עם זקני - רק שני אנשים חיים בעולם הגדול הזה.

- הבט נא בני, - אמר זקני אלי - וראה את הפוקבים, קטנים הם אך חיים ונקמים לעד; ואלו הבינונו את לשונם, כי אז שמענו מפיהם הרבה הרבה מכל אשר נעשה בשמים ובארץ מאז היות ארץ ושמים. המה ראו בעיני אורם את מתן התורה על הר סיני; והם, הפוקבים, לא חפצו, כי תורד התורה מן השמים המהורים על הארץ הקטנה והשחורה המכסה בדם אחים. - פה, בשמים. - טענו הפוקבים לפני אדון כל, - ישנם מלאכים בעלי שש כנפים, ברובים זפים ומובים, פוקבים נוצצים מלאי אור, גם שמש גדול עם קני זהב הורעים חם ואור, וכן הערן עם פרי החמד; הכל מהור, הכל זה, הכל קורא: קרוז! והארץ-כדור שחור כשחור הלילה, אדמה חשכה, קודרת, קרה ונענה בקני אור, ואנשיה רעים וחטאים; איש איש שופך דם רעהו, איש איש נוזל הזן רעהו, ואינם כדאים לזכותם בתורת הנצח והאור, תורת האלהים, הכרואים השפלים ההם אינם יכולים להבינה, ותכל בעיניהם, ונמצא שמה, אדון כל, מתחלל... כה התחננו הפוקבים לפני רבון העולמים כל הלילה ההוא, וקולם נשמע מסוף העולם ועד סופו, וכל דרי מעלה קוראים בקול אחד, כורעים ומשתחווים ומתפללים ומתחננים; רבון העולמים! תנה הורד על השמים!

ואולם האיר הפקר וידמו הפוקבים וכל אבא המרום נדמו גם הם והנה קול יי קורא:

- חשכה וקרה היא הארץ ואני הנני נותן לה את תורתך - ואור לה וחס לה; פוקבים אין לארץ - ואני

אמא התחננה אלי, כי אשכב לישן, ואבא מלא אחרי דבריה בנערה קלה, כי לא לנערים קטנים קמוני להיות ערים בלילה הזה, ואני-את חטאי אני מוכיר-התעקשתי, לא שמעתי לתחנני אמי ולא שמתי לב לגערת אבי ואמר: יעבר עלי מה, ואנכי ער אהיה עד הפקר ואקרא עם זקני את ה"תקון שבועות" בחק לישראל, מודה אני הפעם, כי לא טוב עשיתי בהמרותי את פי הורי הפוקבים, אך... האל בשמים הוא יודע, איך חכיתי ללילה הזה עוד מימי הספירה הראשונים; ספרתי וחכיתי, ספרתי ויחלתי, ורוחי קצרה להגיע אל הלילה הנפלא הזה, ימי הספירה נדמו לי לים דאנה וצער שאני אנום לעבר בו, ובו רק אי קטן אחד - ל"ג בעמר - אי עליו בלו, מכסה בעשבים ירוקים ובעצים רעננים. - רק יום אחד במשך כמה שבועות! ולסוף, כאשר הגעתי כבר אל החוף העליו והטוב, וכבר הכינתי מן הבקר את שני ה"תקונים", אחד בערי ואחד בעד זקני, יצאו לי, כי אשכב ואישן!

לישן? אך מי קמוני יודע, כי בשנה אין האיש שומע ורואה מאומה, והרי הוא חשוב כמת, ומפני זה אין אני אוהב מעולם לישן הרבה, ואיכה וכלתי לבלות את הלילה הזה בצורת מת? ואני ידעתי גם ידעתי, כי זקני הטוב יספר ויקאר לי את כל הכתוב שם ב"תקון".

והנה הוא יושב לפני השלחן ונר בכה בידו, והוא מביט בעיניו בהחות על האותיות הישנות וקורא ב"תקון" ומקאר לי ואנכי שומע ומתענג.

קולו הרך והנעים יוצק נעימות בלבבי, ודברי הנעימים מצלצלים באזני כהר תרועת עם ישראל כהר אשר יעוף דרך מאות בשנים, ובכל זאת די עו בו להגיע את מיתרי לבבי ולהעביר שנה מעיני המתאות בלילה הזה אך להביט ולראות.

זקני הפטיק בקריאתו נקם ממקומו.

- נצא מעט החוצה בני, - אמר אלי, יצאנו ונדי הקטנה הובקת באהבה את ידו הרועדת.

— עתה נשוב הביתה. — אמר זקני אלי.
 ורוח קלה עברה על פני בעמדי על מפתן הבית.
 אז נדמה לי, כי עפה היא למעלה אל הכוכבים העצובים
 ומספרת להם, כי העו כני האדם את דרכם וכי התורה
 מתאבלת על אבדן שמיה הנחירים, והכוכבים שומעים
 ומתמלאים חמה על בני האדם הרעים שאינם יכולים
 לשמר את הפקדון היקר שנמסר לידם מידי האל הטוב.
 אשר אמר להשות את הארץ לשמים. את האנשים —
 למלאכים. את הילדים — לכרובים ועצי השדה לעצי
 החיים וכל הארץ לגן עדן.

ישבתי על יד זקני ואוסף לשמע את התקוה אף
 דבריו לא לקחו עוד את לבי. צר היה לי על הכוכבים
 המנוהרים אשר נשקפו לי עצובים ומלאים גענועים רבים...
 זקני הוסיף לקרא את תקוה השבעות. ואני בשמעי
 דבר אשר לא ימצא חן בעינינו. נופלת עלי תרדמה והתחלתי
 לנמנם. אז לקחני הנגן וישבכני על משתי ואישן מהר.
 ישנתי וחלמתי: כוכבים בוכים... כרובים עצובים...
 לוחות אש... וילדים יפים... ועוד פעם כרובים ועינים
 כוכבים...

כאשר הקיצותי בבקרה אף פקחתי את עיני והנה
 עיני אמי הטובה מביטות עלי.

הבשתי אל העינים האלה נארא גם בהן כרובים
 וכוכבים...

משה טיץ.

הגני אומן על ברבי התורה אנשים חכמים ונבונים אשר
 יאירו לארץ וילדים עליה ככוכבים בשמים; כרובים
 אין לארץ — ואני אנדל עליה ילדים טובים, ילדים אשר
 נפשם זכה וטהורה כטהר השמים, וילבבם מלא אהבה
 וטוב ככרובי מרום. והיתה הארץ הששכה והקרה לגן
 עדן. ואני — ארד ושכנתי בתוכה. ואז פוהיר הארץ ככל
 מאורי האור בשמים תנביה למרום ותהיה לשמים חדשים.
 וכול שמש וכוכבים...
 והקול הולך וחקק והקול נשמע מסוף העולם ועד
 סופו.

וכבוד אלהים נגלה על הר סיני.
 וקול אלהים קורא לבני ישראל: אני אדני!
 ודבור אחרי דבור ושמע. — כל עשרת הדברים.
 ומשה עלה אל האלהים ויורד את הלחות הכתובים
 באש שחורה על גבי אש לבנה.
 ומאז מביטים הכוכבים ככל לילה וליילה ארצה
 כינון ובענועים רבים, וגרם יכהה מיום אל יום; מתגעגעים
 אל תורת האור, אשר תחלל פה על האדמה...
 וקול זקני נשמע לי כהד אנדה עתיקה, אשר הגיעה
 לאוני דרך מאות בשנים ותנע את מיתרי לבי ותהום
 רוחי... אז הפצתי להיות לכרוב טהור כליל הסג הנה.
 לעוף שמימה אל הכוכבים המנוהרים אלי, כמו קוראים
 אותי עם זקני לעלות עליהם למיל בין שורותיהם ולהחמם
 לאורם...

מאנרות זמנתי.

פיו — וזה הוא חריין, אשר על שפתו העליונה מתחת
 לקטמו. ומכיון שפטר לו מלאך על פיו, מיד שכה את
 לפודו.

— לכן — הוסיפה זקנתי — שוכב הילד בעינים עצומות,
 — שוכב והוא שרוי בצער גדול. איך הוא רוצה להביט אל
 השמש — כי מה הוא אור השמש לעפת אור התורה שהאיר
 לו וכה? — ויש שהוא צועק ובוכה, צועק ובוכה: צערו גדול
 מנשא...

— אבל הידי נא, זקנתי, הן גם על שפתי יש חריין
 כנה, הגם אני ידעתי כבר את כל התורה? ... ולמה זה סופר
 הפלאך על פי הילד? למה זה נשכה את התורה?

— זקנתי, מדוע ישן שמואל כל היום וכל הלילה?
 ישן הוא גם על זרעות אפא, כאשר תינוקה, איננו פוקת את
 עיניו ואיננו מביט אלי, אף כי קורא אני לו?

— ישן הוא, בני, בימים הראשונים מרב עצבות על
 תורתו יששכה בצאתו לאור העולם.

— התורה! האם כבר למד תורה? הלא כל כך קטן הוא
 ואינו יודע עוד לדבר, גם "אפא" ו"אבא" אינו יכול לבטא
 עוד... הוא יודע רק לצעק ולבכות.

— בן, בני, ובכל זאת למד כבר את התורה, את כל
 התורה למד; אף בצאתו לאור העולם, בא מלאך וקטרו על

להודיע ; ואתם אל תפחדו ואל תיראו, לכו ואמרו לרב, ב
יבא הנה - וישמע מה בפי . . .

ואנשים ונשים באים הביתה, כלם מתפללים לראות
ולשמע.

הרב בא.

אז התעמף הרב בטליתו ויקשר תפלין על ראשו ועל
זרעו, ויעמד לפני הילד שהוא -

- שלום לך, רבי! - קרא הילד.

- שלום לך, רבי ואלופי! - ענה הרב, ויגש אלי
בשלוש פסיעות.

ואנשים ונשים עומדים מאחרי הרב - כלם משתאים
ומחרישים.

אז פתח הילד את פיו ויאמר:

- ראיתי את כל המוצאות את בני עמי ישראל בארצם
ובכל ארצות גלותם. ראיתי את הלהקה הגדולה, אשר אכלה
את בית המקדש ואת כל כבוד ישראל; ראיתי את כל המדורות,
אשר ערכו להם בכל ארצות פונוריהם, ראיתי את נהרי גחלי
דמם השפוד על אמונתם ואלהיהם . . . והדם הרוחם מזה
טפטט ובא טפין טפין אל תוך עורקי, אל תוך לבבי - הדם
מזה הביא את כל תורת עמי אל קרבי . . . אלפי דורות עברו
- ודמם שוטף בי . . . רבבות אחינו נהרגו על ארצנו, על
עמנו ועל דתנו - ואנחתם האחרונה סוערת בקרבי . . .
בנים טובים ונאמנים לעמם חשבו מהשבת הנאלה הגדולה -
והפחשבת התיאושמה על לוח לבי . . . עתה שמעו אלי
ואגדכם דבר . . . מופתים יהיו בשמים ובארץ.

- הם! - קרא הרב - אל תגיד מראשית אחרות!
אין מגילין את הקץ . . .

והילד מוסף ומדבר:

בוכב גדול יראה בשמי-השמים, ומסביב לו כדור של
אש שחורה, שלשים יום ושלשים לילה יראה הפראת בשמים . . .
- דם! - קרא אליו הרב שנית, ויקרא אל האנשים
הממלאים את הבית:

- מהרו וצאו כלכם מזה, ועשרה מקם ישובו הנה
עטופים בטליתות, ואנכי אשביעוהו אז - להשתתק . . .

והילד ממחר ואומר:

- ואתרי הבוכב מזה תופיע בשמים קשת אדמה כדם
- עשרים יום ועשרים לילה תעמד תקשת בשמים . . . אחרית
הבאנה סופות וסערות נוראות, רעמים ירעמו וברקים יברקו
והרעמים והברקים בלולים ומערבים . . . אז יהיה חשך על
הארץ ארבעים יום וארבעים לילה, כמספר השנים, אשר הלכו
בני ישראל במדבר. ואתרי החשך יהיה אור - אור גדול -
אור . . .

- ללמד, בני; צריך - ללמד! . . . אם יגעת - מציאת,
ואם למדת - ידעת. ולולא שכח הילד תלמודו למה לו ללמד
עוד? אבל שמע, בני, ואספר לך מעשה יפה:

- כטרם שיצא הילד לאויר העולם, ראשו בין זרעותיו,
וידיו על ברקיו, ונר דולק על ראשו ומאיר מסוף העולם ועד
סופו ומלאך בא ומלמדו, לא באמר ולא כדברים - גם לא
ברמיזה . . . נר דולק על ראשו ומאיר לו מסוף העולם ועד
סופו, ודורות אחר הדורות באים ועוברים לפניו, דור דור וגדוליו,
דור דור ונבדויו, דור דור ונחמיו. וזאה הוא את גשן במצרים
ואת הר סיני במדבר, את בית-המקדש על הר המוריה ואת
הגולים הבוכים על נהרות כבל, את הארץ השוממה ואת
הגלות" המרה . . .

- אבל הגידי לי, וקנתי, הכול הילדים שוכחים את
הזרתם? -

- כן, בני, כל הילדים שוכחים את התורה; ומעשה
בילד שנולד בשני ראשים . . .

- בשני ראשים! . . .

- כן, בני, ילד בשני ראשים . . . נופו היה כגוף כל
האנשים, אבל שני ראשים היו לו: ראש אחד מפנים וראש
אחד מאחור. ומצח היה לכל ראש, ועינים מפתח כל מצח,
ואף, וישפתים וסנטר לכל אחד מהם; וכשיצא לאויר העולם
בא מלאך וסמרו על שפתו העליונה בראש אחד. הילד
החלל בחתוליו והישב על יד אמו. והילד צועק ובוכה,
פיו פתוח, הפץ הוא לאכל, וייניקו אותו - וידם, דומם
שוכב הילד ועיניו עצומות. פניו עגומים, עגומים מאד, צער
עמק שפוד עליהם - צער של בעל חי אלם, ענר וחריש . . .

שני ימים עברו, ואיש לא ראה, ואיש לא ידע, כי שני
ראשים לילד, ויהי בקר - יום שלישי.

מכאובות האם הנקלו מעט ותשב על המטה.

ותקח את הילד על זרעותיה להתבונן עליו, ויהי בהכיטה
אל ערפו - והנה: פנים!

פנים מאירים ועינים גדולות פקוחות ומביטות אליה
ישר - האם התעלפה . . .

והילד עמד וקרא לעזרה:

- חושני, הצילו - אפא התעלפה . . .

אז בא האב ההדרה.

והילד עומד לפניו על המטה וקורא אליו:

- אבא, אבא, אל תירא מפני . . . בשני ראשים נולדתי
והמלאך בא וסמרו על פי בראשי האחד וישבח לסמרו על פי
גם בראשי השני - ועתה הנני זוכר את כל אשר למדתי
כטרם שנולדתי: נר היה דולק על ראשי והאיר לי מסוף העולם
ועד סופו - צפיתי את כל הדורות שהיו ואת כל הדורות
העתידים לחיות . . . וענה דברים גדולים, דברים חשובים לי

ויאמר: — הֲנִי מִשְׁבִּיעְךָ כִּפְנֵי עֵדָה זוֹ בְּשֵׁם אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם
 לְהָשִׁיב אֶת רוּחְךָ לְפָרוֹם — וּלְחַכּוֹת שָׁם עַד עַתְּ קָץ! . . ."
 בְּאוֹתָהּ יָשְׁעָה הַשִּׁיב הַגֵּלָד אֶת רוּחוֹ אֶל הָאֱלֹהִים.
 לִפְטָן לוּיִן.

— דֹּם! — קָרָא הַרֵב, וְעָשְׂרָה אֲנָשִׁים עֲמוּפֵי-טִלִּית
 נִכְנְסוּ הַחֲדָרָה.
 הַגֵּלָד נִשְׁמַתֵּק רְנַע. דְּמָמָה בְּפִיתוֹ. אֵימָה גְדוּלָה נוֹפֶלֶת
 עַל הָאֲנָשִׁים הַנְּאֻסִּים. אִזּוֹ פָּרַשׁ הַרֵב אֶת כַּפָּיו וַיִּפְתַּח אֶת פִּיו

אַרְחַת הַבְּקָר שֶׁל נֹמֵר בְּיַם-תְּרַבּוּת.

דקמור שלמה רבין.

(למלאות לו שבעים שנה.)

זינעמק בספרי המקבילים הגדולים ויגן לו ידיעה עמקה בהקמה הזאת.

כאשר מלאו לו עשרים שנה החל ללמד שפות ארפה ולהנות בספרי חכמי העמים וכשרונותיו עמדו לו גם הפעם לקנות הרבה חכמה ודעת. אז החל לעבד את עבודתו הגדולה בספרותנו. אבל הוא לא עסק בפרושי המקראות הקשים ובכתיבת תרומים לשם שירה, כמנהג מיליטרי הדור ההוא, כי אם יש לו למטרה ללמד את צעירי בני עמו חכמה ודעת העולם. הוא תרגם את המקובלים הפלוסופים של המשורר הגרמני הגדול פרידריך שילר ואת הפרנדיה "אוריאל אקסטרה" של המשורר גוצקוב.

אחר החל לתרגם יקרים בהקמת ישראל, בהם תרגום החבור המהלל של הפלוסוף היהודי הגדול ברוך שפינוזה, ספרים, שעשו לו שם עולם בספרות ישראל. בעד ספרו שכתב גרמנית על שפינוזה ותרגומים בפרושו ראשי האוניברסיטה אשר בינה בתאר דקמור להקמת הפילוסופיה.

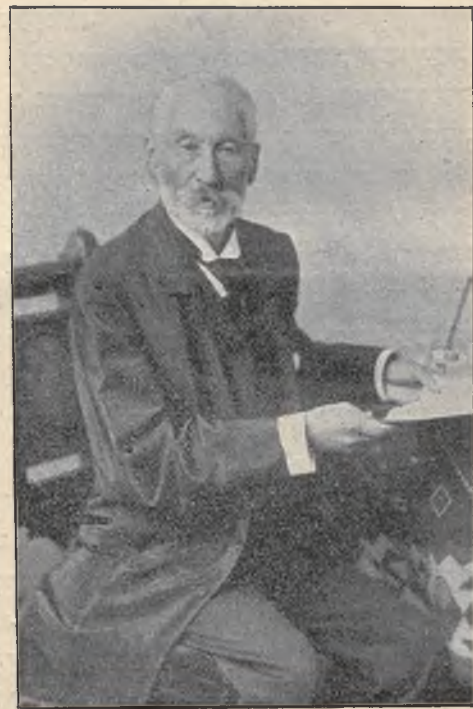
כאשר החל ספרנו הלאומי הגדול פרין סמולנסקין (זכרנו לברכה!) להוציא את ירחונו "תשחר" הנה הוא אחד מעוררי המימדים והעשיר את חוברות תורהו בזה במאמריו ובספריו המהפכיים. ואולם לא ב"תשחר" בלבד, כי גם בכל המאמרים העבריים, שיצאו ויצאים לאור בספרותנו התדושה, אנו מוצאים את מאמרי החכם הישיש הזה, וכלם מלאים חכמה ודעת ונקראים בענין רב.

ועד היום הזה למרות זקנתו הפפולגת לא ענב את עמו מיודו. וברעננות הגער ודעת זקנים מישיבת עד להפליא הוא מוסיף להעשיר את ספרותנו בספרי רוחו הפכיר.

ולא רק בסופר, כי גם באיש מצין החכם הישיש הזה מאד. הליכותיו הנעומות עם כל אדם, ענותו, תם לבו וישר מישפטיו על אנשים, גם על מתנגדיו, מוכיחים מה טובה ועדינה נפשו בו. על כן לא יפלא, כי נפש כל יודעיו קשורה בו וקבנים את אביהם ומזרם וכבודו ונאכהו.

ואנו מבקרים את החכם הישיש הזה, כי יאריך עוד ימים רבים איתנו והוסיף להעשיר את ספרותנו בהקמתו הרבה.

ביום האחרון של פסה חג ספרנו החכם הישיש דקמור שלמה רבין את יום הולדת השמונים שלו. מעטים הם בקרב סופרינו העברים, אשר זכו לשנות גבורה (שנות השמונים ונקראים "שנות גבורה") בספרנו החכם הזה, כאשר מעטים הם גם בקרב הסופרים העברים אשר הנדילו לעשות בספרותנו החכם הישיש הזה. על כן יקר לנו חג הזה משנה יקר ומשנה שמחה שמחנו בו.

כפי שלמה רבין נולד ביום האחרון של פסה שנת תקפ"ג בעיר הולינה אשר בגליציה, להורים טובים וישרים מאד. ימי ילדותו וימי יעוריו עברו עליו במנוחה, כמו השלח והולכים לאט. בארץ סלולה הלך והתקדם הלאה, הלאה בלמודים, וכשרונותיו התפתחו יותר ויותר בתרגום ובספרים ישרים. בעעוריו למד בחדר כלל ילדי ישראל ויצאן ככשרונותיו מכל בני גילו, אחר למד בשיבה וירכש לו ידיעה רבה ועמקה בתלמוד ובמפרשי. גם בהקמת תקבלה¹ הנה שלמה הצעיר

¹ חכמה ידיעה בתורת דעת אלהים.

חדשות

הפרעות בקיישוב.

והחדשו הפעם, אחי הקטנים, ישנות נושנות הנה, והישנות מרות כמר המות, מרות כמר גלותנו, ואתם אם שמעתם מעט מדברי ימי עמנו אחרי חרבן ארצו ומקדשו, וידעתם אף מעט מן ההרבנות הרבות שחלו בעמנו, את נהי נחלי הדם, דם ישראל, אשר פשו את פני כל פדור הארץ, את אלפי החללים, חללי ישראל, אשר נפלו מידי אויביהם הנם, את רבבות הגבורים הקדושים, אשר ידעו לא רק לחיות באמונתם, כי אם גם למות עליה — אם יודעים אתם, אחי הקטנים, מעט מקל המעשים הנוראים האלה, הלא תגידו גם אתם, כי אף ישנות נושנות אני מספר לכם הפעם. כי על אחד הפרקים מדברי ימי ישראל אני חוזר עמכם פנה, ואולם הישנות האלה התחדשו הפעם בכל עיוו נוראותיהן, וקדושים חדשים נוספו על רבבות הקדושים בעמנו, שנהרגו ונשחטו וענו בכל מיני עניינים על עמם ואלהיהם. ואתם, אחי הצעירים, הלא תרעו מי ומי הם.

אסון נורא בא על בני עמנו באחת הערים הגדולות ברוס וסיקה, היא העיר קיישוב.

ביום הששי לחדש אפריל (הוא יום אסרו חג הפסח כ"ג ניסן), ימי הג הפסח לאזרחים, התנפלו המונים המונים מן האספסוף על הרחובות שפני עמנו יושבים שם ונפרעו בהם פרעות נוראות: שרדו, חסמו והשחיתו את כל רכישם, הרגו, שחטו, תלו וענו בעניינים נוראים את כל אשר נפל בידיהם, גם על זקנים ונשים לא חסו עינם, גם על ילדים קטנים לא חמלו, ומעשי השד והרצח והאכזריות האלה ארכו, שני ימים רציפים, והשומרים לא יכלו לעצור בעד הפרעות.

העתון הרוסי *С.-Петербургскія Вѣдомости* מתאר את הפרעות בדברים האלה:

ביום הששי לחדש אפריל נאספו המון חוגג גדול מן האספסוף אל הכפר טשופלינסקי, ששם ערכו שלחנות למכר מאכלים שונים ותכינו נדבות לכבוד החג. בין האספסוף הגדול הזה נמצאו גם יהודים מספר, אשר באו לראות באשר יחוו בני עם הארץ את הנם. בשעה השתים עשרה התעורר ההמון פתאום וקולות נשמעו: הפו ביהודים! היהודים שעמדו שם מהרו להמלט על נפשם ובחורים רבים מן ההמון רדפו אחריהם. באותה העת התפורו בני האספסוף לרחובות רבים בקולות קוראים: עוררו! עוררו! ויחלו לנפץ באבנים את חלונות בתי היהודים. נפץ החלונות, שכר הדלתות, הקריאות הפרועות של ההמון השפוח, אשר התחילו לילל הנשים והילדים הנפחדים עלו עד לב השמים. גם לב אבן נהי צריך להתפוצץ

Канели 1

לשמע היללה הנוראה של הנפשות האמללות האלה. בעבר חצי שעה פשט ההמון הפרוע על הכפר אשר לפני בית התחנה. שם התחוללו נוראות שאין לתארן בדברים. את היהודים שפגשו שם הפו באכזריות רצח עד אשר שכבו כלי כח לארץ. יהודי אחד עבר שם בעגלת המרמי, ואף ראווה הזריחהו לארץ והכוהו הנה ופצוץ עד אשר חשכוהו למת. את הבתים הקטנים של היהודים העניים הרסו והחריבו עד היסוד, ורכישם המעט וכלי הבית הדלים השלכו החוצה ונקרעו ונשחתו ונשברו. עגן של נוצות התרומם באויר ויכס את כל הרחובות מסביב. בשעה השלישית אחרי הצהרים נשמעו קולות הפורעים גם ברחובות הראשים אשר עברו שם ונפצו את שמשות החלונות.

בערב נפוצו השודדים והמטוה שבה ברחובות העיר. היהודים השבו, כי כבר עברה הרעה והפרעות לא תתחדשנה עוד. ואולם ביום המתרת אף האיר הבקר נאספו המונים המונים ברחובות רבים על המחסנים הגדולים ויבאו וישחיתו את כל אשר בהם. והם חמושים בפטישים, בקרדמות ובמוטות-ברזל, וברגע התנפלו מיני ארני יקרים נקרעו ונשחתו והשלכו אל הרחובות: בגדים, פובעים ונגעלים נחטפו לעיני כל. רבים מהשודדים פשטו מעליהם את סחבתיהם לעיני השמש וילבשו בגדים יקרים, ורבים מהם אספו הרבה שלל עד אשר לא יכלו שאתם לבתיהם. ובשעה שאלה שרדו והשחיתו את רכוש היהודים, עברו נהי שודדים ברחובות אחרים ורצחו נפשות בעניינים נוראים, אשר תסמר שערות איש לשמעם. היהודים ההם עובו מלב פחד בתייהם ורכישם ויתחבאו הם וילדיהם במרתפים, בעליות-הגגות ובכל אשר מצאו אף השודדים לא אמרו די ברכוש אשר מצאו; כי התאו לקחת גם את נפש בעליהם, ואת כל אשר מצאו הרגו ולא חמלו. גם את בתי הכנסיות גזזו והחריבו ואת ספרי התורה קרעו לקרעים ונטפסו וישליכו אל הרחובות. קין ליהודים ולתורתם! קראו השודדים הפרועים ואת השמשים אשר עמדו להגן על ספרי התורה לבל יחללו, הרגו באכזריות נוראה. והקול יצא פי גודד שודדים חדשים באים העירה ומתקנה ידי הפורעים ויוסיפו לשלל, להרג ולהשמיר ביתר עז ויתר אכזריות עד היללה.

ביום השלישי הצליח בידי השומרים להשקיט את הפרעות ומנחת בית הקברות שרדה בעיר.

אין דברים ואין צבעים, — אומר סופר העתון "נובוסמי" — לתאר את כל הנוראות שעשו השודדים ליהודים בקיישוב. ואמנם נוראים הם העניינים שעשו הרוצחים לאחינו המעטים ואין לתארם בדברים ואף אפס קצתם נודע: ילדים השלכו מן הרושה השלישית

1 מחסן — מאנאין (Magazin)

ואתם, קוראינו הצעירים, אשר לב רך וטוב, לב עברי המלא בחמים לכם, אתם המתענגים על נעימות האהבה אשר ישועיכם הורכם הטובים, הלא תחושו בצערם של חבריכם הקטנים האלה שאבותיהם, הקדושים לקחו מעל ראשם ותנדבו דבר-מה למענם.

והנה המרשה של הציונים האדון הנכבד אברהם מנחם אוסישקין מציע ליפד קפה מיוחדת בעד היתומים האלה, כדי להנכם לאפרים עברים בארץ אבותינו. חישו אפוא לעזרתם, ילדים עברים!

ואלה שמות ההרונים הקדושים: *

יהואל ולצר, משה מחליו, יהושע ברלדסקי, קפיל קורסקי, יעקב טויניק, אברהם כהן, מרדכי מנדיק, ישראל אולמר, ישראל סלישטשין, בנימין ברנוביץ, זיסמן פנרושי, בן ציו ולנטר, חיים ליב וולדס, דוד תצקליוץ, שמחה וילה, הירש לים, אידל קרופניק, יצחק מאיר, קרופניק (בנו), דרכמן, מרדכי גרינשפין, יצחק דוד בייליצקי, יוסף קנטור, הירש בולגר, חיים ניסנוץ, שמואל ברוך אורמן, אברהם וינשטין, משה הירש ריגל, (קינל) אהרן ברכמן, יצחק רוזנפלד, יוסף הירש גרינברג, דוד חריטון, קלמן מלוצי, קולה מזה, ריזה קצפ, תיה שרה פנרושי, אטל ברוך, פינה ספיבק, תיה לאה קינלמן, פינה וילר, שמעון פישמן (בן 10 שנים), מיכאל לושק (בן 2 שנים).

(* הרשימה הזאת נתפרסמה ביום ג' א' איר.

עזרה!

ילדים טובים, השמעתם מה שנקרה בקישינוב? בתי אחינו שם שדרו, דמם נשפך שם ללב. הרס, חרבן בכל עברים סופת-נוצות, נחלילים; נורא מצב האמללים, איום, מרגיז שבר-עם... ילדים קטנים שם רששו הרגי יחדו אב ואם; אלפי יהודים שם רששו אף נשארו בלי מתום. היכלי קדש שם חללו השמאו פרנל זר;

אל מרצפת הרחוב, עולל אחד נקרע לשנים, גער אחד תלמיד בית הספר למסחר, בנימין ברנוביץ, נחנק והשלה לבית הפסא; ליהודיה אחת תקעו מסמרי ברזל בחטמה והכו עליהם בפטיש עד אשר עברו דרך עצם הגולגלת. השודדים באו אל בית יהודי זקן אחד והוא נתן להם את כל כספו והתחנן אליהם פי ישאירוהו בחיים, אף הם עניו: גם את כספך גם את נפשך נקח" — ויהרגוהו. ליחודי אחד פתחו כספין את בטנו וימלאוהו נוצות. גער אחד, בריטשניר שמו, בא אל בית הריו, ובראותו את אביו ואחיו שוכבים הרונים על הרחוב נפל עליהם בקול נורא: פה נשפך דם אבי ואחי! — וישמענו פגיע. עתה הוא שוכב בבית החולים והרופאים אומרים פי מספן הוא מאד".

סופר. הומן" נכתב: רבי משה צבי קיגל, זקן בן ששים שנה שמש בבית הכנסת, נרצח לפני ארון הקודש באכזריות נוראה בעמדו עטוף בטליתו להגן על ספרי התורה. אני בעיני ראיתי את הקדוש הזה. ראשו וזקנו הלבנים כשלג, פניו הפנים הוקים מחלב, עוררו בי זכר אחד מעשרה הרוני מלכות, את רבי חנניה בן תרדיון. רבי דוד בן אברהם חריטון נמצא בארון עין העשוי למת. הילד מיכאל בן ישעיהו נמצא מת בתנור. גם נערה אחת בת שנים עשרה שנה נמצאת בין ההרונים. לצערי הגדול אין אתנו יודע את פרטי הרצח של יתר ההרונים. ראיתי את פני כלם, כלם הפו על ראשם במטילי עין וברזל. אחד נשחט בצנארו. יש גם מרקרים בספינים.

איש אחד, דוד ויסמן שמו, היה עור בעינו האחת מילדותו ועתה נקרו גם את עינו השנית. האמלל בקה ויתחנן אל הרוצחים לקחת גם את נפשו אף את התסדר" הזה כנעו ממנו".

פחמישים איש נהרגו. שמונים וחמשה נפצעו פצעים אנושים, והם מפרפרים עתה בין החיים והמות, ויותר מארבע מאות איש נפצעו פצעים לא-אנושים כל כך, והם מושלים בבית החולים העברי, מלבד הפצועים היכולים עוד לעמד על רגליהם והמה באים רק אל בית החולים לחבש את פצעייהם.

וברחובות היהודים מה נורא התרבו, התנויות ריקות, הפתים הרוסים, שבתי רהיטים ונוצות מכסים את הרחוב. אלפי משפחות נשארו בחנוצות בלי מעון ומחסה, בלי בגד ומזון. אנשים שמצאו מחיתם בעמל פניהם ברוחה, ובהם גם עשירים, היו למחסרי להם; מאות אלמנות אמללות ויתומים עזובים נודדים אנה ואנה, רעבים הם וערומים, אף הם פוכים ומללים לא להם פי אם לבעליהם ולאבותיהם, אשר לקחו מעל ראשם.

גדול הוא האסון ונורא מאד!

ואחינו בני ישראל הרחמנים בני הרחמנים מפל הערים הקרובות והרחוקות ממהרים לשלח גזרות לעזרת אחיהם האמללים. גם רבים מן הנוצרים מנדבים לטובת השודדים האמללים. (פי רבים מן העתונים הרוסים מתמרמרים מאד על הפרעות האלה). ואולם כל הגזרות הרבות אף כמשה הן אל הים לעמת הפחסור השזור בין השודדים האמללים. אבל נורא מפל הוא מצב היתומים הרבים אשר אברו להם אבותם בימי הרעש האלה.

לונגסק : וסלבסקי דבורה, חנה ודוד; לנרוביץ דוד מינץ א. והלל; סטרוסלסקי נחמן; פריי ישראל - 1,44 רובל. בס"ה 37,58 רובל.

סך 31,63 רובל כבר נשלח לקשינוב ע"ש הר"ר בהן ברנשטיין.

א.

שאל נא את פי האדמה על אדתי
ואמרה לך באמונה
פי לא באדמה אנכי, ומקומי
בראש הרקיע.
ואתה פי תשאל את פי השמים
ואמרו לך באמונה
פי לא בשמים אנכי ומקומי
בטבור הארץ?
ישניהם גם ישניהם
פנים דבריהם?

ב.

ראשון אני לראשונים
ובכל דור אני נמצא ויש.
ובי בחר ישראל מקימים קדמונים
להיות לו לראש;
ובתוך ישראל שמתי משפתי
משבבר הימים לפני האל
ועתה תגידו מי אני,
ואנכי לא אדם ולא אל.

משה נוד דרבקין.

מכתבים.

א

לקוראי ה"עולם קמין"!

מאד שמחתי בראותי ב"עולם קמין" בגליון י"ב תמונת חמדה בן-יהודה. כשמה בן היא. עיני לא שבעו מראותה וכמו חיה היא נצבת ננדי. וכן גם מצא הן בעיני מאמרה "לתולדותי", כי כמו שהיא נעימה ונחמדה כן גם נעימים וצחים דבריה בעיני. אך היא

ספרית-תורה, סגולות חמדה,
שם נקראו בידיו צר...

תנו נא למו מפרטותיכם -
אל לכם מערני-צנף!
הן ככם גם הם התענוגו
בבית אבותם על כל טוב ו...

תנו אגרות, תנו גם שקלים,
יהן מי שיוכל תת;
תנו לקטנים האמללים
שנתנתמו ובלא-עת...

הישו, הישו, הישו, ילדים טובים,
תנו לתום כל-נהי;
ומאסון ומפרעות
אז ישמרכם אדני...

פ ס ה ק פ לן.

רשימת הנדבות למוכת יתומי קשינוב.

אנחנו הילדים החתומים משה שולחים ביה את נדבותינו בעד יתומי הקדושים שנהרגו בימי הפרעות בקשינוב, לחנכם לעברים טובים בארץ אבותינו, ובזכות זה נזכה להתנדב על ידי הורינו הטובים יחד עמהם נעלה לארץ אבותינו היפה.

נרשעה: אירבך אריה ליב (מרכישט אצל פוזן) 20 ק'; אקוניב ביולה 25 ק'; ברז'ר דורה ואנילה (מברלין) 2 רובל; ניובורג פלורה 50 ק'; נדרון משה, יהואש וימימה 1 רובל; ויצמן שמואל 50 ק'; ויצמן יוסף 50 ק'; ליהר מבריקו, סלומון 1 רובל; מודל משה, ליאון ואלכסנדר 1,50 רובל; מינץ אלפרד 1 רובל; מינץ מאיר מנחם, משה, חנה מרים, אניטה ופרידל 1,20 רובל; סטבסקי חנה 20 ק'; פירניק שמעון 1 רובל; פריד אלכסנדר ועמנואל 1 רובל; פרידלנד מאיר פנחס, משה ולמן ואיסקה 2 רובל; צוקרמן אברהם 10 ק'; קוברינר ברנויסלב 1 רובל; קופלמן יצחק שלמה, בתיה ומרים 1,20 רובל; רמברג דבורה, אלחנן צבי ואליעזר 3 רובל; שטינבורצל סוניה 1 רובל; שטינבורצל סברין 1 רובל; שלזינר שמואל, הינריך, יעקב, אליה, ניקולי, יבנני 60 ק'; שלקוביץ דבורה, חוה וכלב 3 רובל. ס"ה 24,75 רובל.

שם: גרינובסקי אסתר 15 ק'; גרקוביץ מרדכי, רבקה ומרים 50 ק'; קוטקין הירש 2 רובל. ס"ה 2,65 רובל.
ע"י תלמיד בית-הספר למסחר בורשה ולמן ליב יפה נדבו לשובת יתומי קשינוב לחנכם בארצנו הקדושה:
אפרים, בליאחר, ז. ל. יפה, פכה ביא 50 ק'; פלשנברג 40 ק'; סלוצקין 20 ק'; ריליה יפה, פינקלשטיין ביא 15 ק'; טיינבוים 10 ק'. ס"ה 3 רובל.

ע"י הולדה איגה שפירא (בת תשע שנים) נאסף 1,24 רובל. האחיות אלבינר 2 רובל, שמואל אלבינר 50 ק'; בס"ה 2,50 רובל.

נרודנה: ע"י ב. יפה 2 רובל.

חדשות חשובות!

יצאה לאור כריסמאטיע מבית-הדפוס

חדשה בזוגן ללמד את ילדי בני ישראל את השפות רוסיש ואשכנזית בשישה קלה מאד, בהוספת כתבי-מופת קליגרפים (קאלוגראפישע פראָפּיטען), מהמחבר של "הוייִקארעספאנדענט" הי' יוסף גאראדינסקי.

מחירה עם פּאַרמאָ 40 קאַפּ; למו"ם ראבאָט. כמו כן הופיעה מהדורה רביעית חדשה מהספר "הוייִקארעספאנדענט" עם תקונים והוספות בהתקסט רוסיש־זשארנאָל עם הוספה חדשה מכתבים בשפת אשכנזי וכתבי מופת קליגרפים. מחירו 30 קאַפּ עם פּאַרמאָ; למו"ם ראבאָט.

בבית-מסחר הספרים שלי ימצאו להמכר הספרים של דיך רוֹבין מהוצאתי: (1) החיים והמות; (2) סגולות בעלי חיים; (3) מלחמת הנגלה והנפתר; (4) סגולות הצמחים; (5) מערכת מעמי המצות, וכן כל ספרי השכלה ככל ההוצאות; ספרי חנוכה, מליצה ושייר וספרי (20) רוֹמֶעֶל מהוצאות אחרים ובשלי. (9—10)

כתובתי:

Книжный магазин С. РОЗУМОВСКОГО, Бердичевъ.

או להמחלה (פיליפ) שלי:

ВАРШАВУ, Належки 34, АРОНУ ЦВЙЛИНГОЛДУ.

בבית מסחר הספרים של האחים

לעווין־עפשטיין ושותפיהם

ווארשא, נענשא נומר 5

נמצא להמכר יותר משלשת אלפים מיני ספרים מכל המקצועות והם: חומשים, מהזורים, סדרים, שו"ת, דרוש, פוסקים; שסי"ם ואלפסין; ספרי למוצה, מליצה, מחקר, שיר והספרות היפה; ספרים בזארגון.

בית מסחר הנ"ל ממלא רצון הקונה עצהוי"ט.

אררעסע:

Kom. Ges. Gebr. Lewin-Epstein & Co.

Warschau, Gesiastr. Nr. 5.

Ком. тов. Братъевъ Левинъ-Эпштейнъ и Ко.

17 Варшава, Гусья 5. (10—12)

קאטאלוג מפורט יצא לאור, מחירו 20 קאַפּ.

בית מסחר הספרים של

ר' מנשה קאדישזאהן ושותפיו

נתקן נרחוב נאלעווקין נו' 39 לרחוב נענשא נו' 14.

בבית המסחר הזה נמצא למכירה לבד תוצאותיו והם: חומש עברי־טייטש מי' עם ליו פירושים על נייר פשוט, ועל נייר רענאל, חק לישראל להיק' על נייר פשוט ורענאל, חק לישראל ע"ט על נייר פשוט ועל נייר רענאל, חימש כיו פירושים, ושים ירושלמי על נייר פשוט ורענאל, — גם כל מיני ספרים מכל הדפוסים הן ספרי דפוס ווילנא, ווארשא, לובלין ופיעטרקוב והן ספרי חו"ל, ממלא רצון הקונה עצהוי"ט.

אררעסע:

(1—3)

М. Кадисонъ и Ко., Варшава, Гусья 14.

מאושרה בתכל, יען כי היא בארץ אבותינו הטובה ומרבת תמיד בשפתנו היפה.

מאד אשמח בקראי כעולם קטן, כי נוסדו בערים רבות בתי ספר ואגודות ללמוד ולדבר עברית, וכן אשמח על המכתבים וביחוד — מנערות; ומה מאד הפצתי למצא פה נערות כאלו ואו דברתי עמהן בשפתנו היקרה והאהובה לי מאד, אך פה בכפרנו אין אף נערה אחת הלומדת את השפה הזאת. מלפנים שחקו עלי כלם וגם הנערות, באמרם, כי את השפה הזאת יוכלו ללמוד רק נערים; אך כעת כאשר ספתי להנערות על העתון העברי "עולם קטן" כי יש בו חידות יפות וספורים ושרים יפים ומכתבים מנערים נערות וכי ישן בכל עיר ובכל מקום הרבה נערות הלומדות ומרבות בעברית, כי לא יפה לנערה עבריה שלא תלמד ולא הדע דברי ימי עמה ושפתו היפה. בשמען זאת אמרו כי הפצן נם הן ללמד את שפת עבר וגם יצר להן על זה שלא למדו אותה עד עתה. אבל כעת אין פה מורה, ואם יהיה פה מורה תלמדנה נם הן את השפה הזאת, ואני הרבה יש לי להודות לאבי זקני היקר והנכבד על אשר למדני את שפת עבר, כי לולא החל הוא ללמדני אותה כי עתה הייתי כאחת הנערות, הנכערות מרעת שפת עמם.

מאד מצאו הן בעיני הלוקשים ממבחר הפנינים לר' ידעיה הפניני הכרשי.

כפר רפסק-חדש. שרה רבקה מנדליוב.

אחי ואחיותי קוראי "עולם קטן"!

זה כשנה וחצי שכאתי מארץ־ישראל, כימים הראשונים לבאי הייתי עצוב ומצטער מאד, כי לא היו לי חברים שאוכל לדבר אתם עברית, אולם עתה יש לי מכרים ומכרות אשר אני מדבר אתם בכל מקום הפגשנו, והנה רוצים אנו ליסד אגודה שכל חבריה וחברותיה יתחייבו לדבר ביניהם תמיד רק עברית, לכן אני מודיע לכל אחי ואחיותי אוהבי שפתנו החפצים להקפח אל אגודתנו כי יואילו לפנות אל בית־מסחר־הספרים של האדון יג'ר ברחוב דויקה בחצר 26.

חברי האגודה לא ישלמו כל תשלום.

בכרכת-ציון

* * *

ורשה

בן חמש-עשרה שנה.

לקוראי "עולם קטן" הקטנים, שלום!

קנא אקא: בכס ציונים קטנים, היושבים בערים הקטנות, מדי קראי "בעולם קטן" איך תתאספו יחד ועושים אתם כמעשי הגדולים, ואני יושב עיר קיוב הגדולה וההומיה, אם כי לא זר לי הרעיון הציוני, כי מורי היקר באר לי את הכל בפרשות, בכל זאת צר לי מאד על אשר לא אוכל לאסוף אלי עוד חברים כנילי לדבר ולעשות כפי יכולתנו לטובת הרעיון היקר הזה, ובמקום גדולים מי יעמד? לכן אבקש מכם ציונים קטנים ועוזו עצה דברו דבר איך אעשה לאסוף אלי עוד חברים כנילי בעיר גדולה והומיה כקיוב, ואם עצתכם תמצא הן בעיני ואעשה חיל כמעשי והיה זה שכרכם כמעשה הציוני הזה. קיוב.

יצחק בן אברהם חולזמו.

בו י"ב שנה.

המו"ל: הוצאת "זושיה" בורשה.

העורכים: א. ל. בן־אבינודור וש. ל. גרדון.

כתבת ה"עולם קטן":

КНИГОИЗДАТЕЛЬСТВО "ТУШИЯ", ВАРШАВА, Verlag "TUSCHIJAH", Warschau.

